

## **Midlertidig forskrift om smitteverntiltak, Bodø kommune, Nordland**

Hjemmel: Fastsatt av kommunelegen i Bodø kommune 17. mars 2021, med hjemmel i lov 5. august 1994 nr. 55 om vern mot smittsomme sykdommer smittevernloven § 4-1 femte ledd, jf. § 4-1 første ledd bokstav a.

### **§ 1. Formål**

Formålet med forskriften er å hindre eller begrense spredning av SARS-CoV-2 i en periode med økende smittetall.

### **§ 2. Virkeområde**

Forskriften gjelder i Bodø kommune.

### **§ 3. Forhold til øvrig regelverk**

Reguleringene i denne forskrift kommer i tillegg til de reguleringer som følger av lov, nasjonale forskrifter og andre lokalt fastsatte smitteverntiltak, herunder forskrift om smitteverntiltak mv. ved koronautbruddet (covid-19-forskriften). Ved eventuell motstrid mellom denne forskrift og nasjonalt regelverk, går forskriften foran fravikelige regler i lov og nasjonal forskrift.

### **§ 4. Private sammenkomster**

Det er ikke tillatt å arrangere eller delta på sammenkomster som finner sted i eller i tilknytning til en privat bolig eller fritidsbolig, og der flere enn 5 gjester i tillegg til de som bor i boligen er til stede samtidig.

### **§ 5. Stenging av virksomheter**

Følgende virksomheter og steder skal holde stengt:

- Frisører/barbershop
- Hudpleie inkl behandling av hud/negler, solarier, hårfjerning, massasje
- Tatovering
- Hulltaking/piercing

### **§ 6. Ansvar**

Bodø kommune påtar seg ikke økonomisk ansvar som følge av pålagte tiltak.

### **§ 7. Straff**

Forsettlig eller uaktsom overtredelse av bestemmelser i denne forskrift kan straffes i henhold til smittevernloven § 8-1 med bot eller med fengsel inntil 2 år.

Dersom overtredelsen har tap av menneskeliv eller betydelig skade på kropp og helse som følge, er straffen bot eller fengsel inntil 4 år.

### **§ 8. Ikrafttredelse, varighet og endring**

Forskriften trer i kraft 18. mars 2021 kl. 12.00 og gjelder frem til 25. mars 2021 kl. 24.00.

## FAGLIG BEGRUNNELSE

### Juridisk grunnlag

Smittvernloven § 4-1 gir smittevernoverlegen hjemmel til å sette i verk ulike tiltak, når det er nødvendig for å forebygge en allmennfarlig smittsom sykdom eller motvirke at den blir overført til befolkningen. Aktuelle tiltak fremgår av bestemmelsen første ledd bokstavene a til e:

*Når det er nødvendig for å forebygge en allmennfarlig smittsom sykdom eller for å motvirke at den blir overført, kan kommunestyret vedta*

- a) forbud mot møter og sammenkomster eller påbud om andre begrensninger i den sosiale omgangen overalt der mennesker er samlet,*
- b) stenging av virksomheter som samler flere mennesker, f.eks. barnehager, skoler, svømmehaller, flyplasser, butikker, hoteller eller andre bedrifter og arbeidsplasser – eller begrensninger i aktiviteter der,*
- c) stans eller begrensninger i kommunikasjoner,*
- d) isolering av personer i geografisk avgrensede områder eller andre begrensninger i deres bevegelsesfrihet i opptil sju dager om gangen,*
- e) pålegg til private eller offentlige om rengjøring, desinfeksjon eller destruksjon av gjenstander eller lokaler. Pålegget kan også gå ut på avlusing av selskapsdyr, utrydding av rotter og andre skadedyr, avlusing eller annen smittesanering*

Grunnleggende krav ved iverksetting av tiltak etter § 4-1 fremgår av smittevernloven § 1-5 :

*"Smitteverntiltak etter loven skal være basert på en klar medisinskfaglig begrunnelse, være nødvendig av hensyn til smittevernet og fremstå tjenlig etter en helhetsvurdering. Ved iverksettelse av smitteverntiltak skal det legges vekt på frivillig medvirkning fra den eller de tiltaket gjelder. Tvangstiltak kan ikke brukes når det etter sakens art og forholdene ellers vil være et uforholdsmessig inngrep."*

Smittevernloven § 4-1. Møteforbud, stenging av virksomhet, begrensning i kommunikasjon, isolering og smittesanering lyder:

*Når det er nødvendig for å forebygge en allmennfarlig smittsom sykdom eller for å motvirke at den blir overført, kan kommunestyret vedta*

- a) forbud mot møter og sammenkomster eller påbud om andre begrensninger i den sosiale omgangen overalt der mennesker er samlet,*
- b) stenging av virksomheter som samler flere mennesker, f.eks. barnehager, skoler, svømmehaller, flyplasser, butikker, hoteller eller andre bedrifter og arbeidsplasser – eller begrensninger i aktiviteter der,*
- c) stans eller begrensninger i kommunikasjoner,*
- d) isolering av personer i geografisk avgrensede områder eller andre begrensninger i*

deres bevegelsesfrihet i opptil sju dager om gangen,

e) pålegg til private eller offentlige om rengjøring, desinfeksjon eller destruksjon av gjenstander eller lokaler. Pålegget kan også gå ut på avliving av selskapsdyr, utrydding av rotter og andre skadedyr, avlusing eller annen smittesanering.

Ved et alvorlig utbrudd av en allmennfarlig smittsom sykdom og når det er avgjørende å få satt tiltak i verk raskt for å motvirke overføring av sykdommen, kan Helsedirektoratet treffe vedtak som nevnt i første ledd for hele landet eller for deler av landet.

Har kommunestyret eller Helsedirektoratet truffet vedtak om tiltak etter første eller andre ledd som den ansvarlige ikke retter seg etter, kan kommunestyret sørge for at tiltakene blir satt i verk. Kommunestyret kan sørge for iverksetting av tiltakene også dersom den ansvarliges holdning eller atferd kan medføre at iverksettingen blir forsinket eller dersom det er uvisst hvem som er den ansvarlige. Tiltakene gjennomføres for den ansvarliges regning, kommunen hefter for kravet om vederlag.

Ved iverksetting av tiltak som nevnt i bokstav e, kan kommunestyret bruke og om nødvendig skade den ansvarliges eiendom. Ved iverksetting av tiltak som nevnt i første ledd bokstav d og e, kan kommunestyret mot vederlag også bruke eller skade andres eiendom. Det er et vilkår at vinningen er vesentlig større enn skaden eller ulempen ved inngrepet.

Den som har satt i verk tiltaket, skal straks oppheve vedtaket eller begrense omfanget av det når det ikke lenger er nødvendig. I hastesaker kan kommunelegen utøve den myndighet kommunestyret har etter denne paragrafen.

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om de forskjellige tiltak, herunder fastsette krav til metoder og midler som skal brukes og til kvalifikasjoner hos de personer som skal sette i verk tiltak. I forskrift kan det også fastsettes bestemmelser om plikt til løpende gjennomføring av tiltak som nevnt i første ledd bokstav e.

**Smittevernloven § 7-1 sjetten ledd. Kommunen, lyder:**

Kommunens myndighet etter denne lov kan delegeres etter reglene i kommuneloven eller til et interkommunalt organ.

Forbud mot private og andre sammenkomster eller begrensninger i antallet personer som kan delta på slike sammenkomster, reiser spørsmål om forholdet til flere grunnlovsbestemmelser og bestemmelser i EMK. Grunnloven § 102 første ledd første punktum og EMK artikkel 8 bestemmer at enhver har rett til respekt for sitt privatliv og familieliv og sitt hjem. Grunnloven § 101 andre ledd og EMK artikkel 11 bestemmer at alle kan møtes i fredelige forsamlinger.

Inngrep i disse rettighetene må ha tilstrekkelig hjemmel i lov, ivareta et legitimt formål og være forholdsmessig. Hensynet til å beskytte helse er blant de legitime formålene som angis i EMK artikkel 8 og 11. Smittevernloven § 4-1 bokstav a hjemmel til å forby både sammenkomster i private hjem og andre forsamlinger dersom lovens vilkår for øvrig er oppfylt.

Kommuneoverlegen legges til grunn at hensynet til å verne befolkningen mot covid-19 ved å forebygge eller motvirke at viruset blir overført mellom personer, er et legitimt formål.

Forholdsmessighetskravet innebærer at inngrepet ikke må gå lengre enn det som er nødvendig for å ivareta det legitime formålet som begrunner inngrepet. Det må derfor vurderes om formålet også kan oppnås ved tiltak som er mindre inngripende overfor privatlivet eller forsamlingsfriheten. Tiltaket må heller ikke gis lengre varighet enn nødvendig, og det må gjøres jevnlig vurderinger av behovet for å opprettholde det.

Også smittevernloven stiller krav om forholdsmessighet. Der et smitteverntiltak gjør inngrep i grunnlovsfestede rettigheter, skal det mer til for at det anses forholdsmessig. Hvor strenge krav som stilles, vil bero på hvor inngripende tiltaket er. Retten til privatliv og forsamlingsfrihet må blant annet veies mot hensynet til å redusere sykdom og død, hensynet til beskyttelse av særlig sårbare grupper og hensynet til så langt som mulig å sikre normal drift av næringslivet og samfunnet for øvrig.

For tiltak som berører barn, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn. Det følger av barnekonvensjonen artikkel 3 og Grunnloven § 104.

Kommuneoverlegen vurderer den lokale smittesituasjonen i Bodø som så alvorlig at forskriftens tiltak er forholdsmessig og nødvendig for å begrense smitteutbruddet, og verne innbyggernes helse og liv. Den siste tidens utvikling i smittetall i Bodø gjør det nødvendig for kommuneoverlegen å foreslå en ytterligere innskjerping av den politisk vedtatte lokale forskrift, og det vurderes slik at smitteutbruddets alvorlighet tilsier at tiltakene i forskriften er nødvendig og forholdsmessige fremdeles.

Tiltakene vil etter kommuneoverlegens vurdering også være til beste for barn i Bodø, vi har lokalt dessverre mange eksempler på at barn og unge smittes. Særlig vektlegger kommuneoverlegen at tidligere og mindre inngripende / målrettede tiltak ikke har hatt tilstrekkelig effekt for å hindre smitte og alvorlig sykdom. I denne vurderingen er det også vektlagt at vi lokalt står overfor et mutert og mer smittosomt virus.

Kommuneoverlegen registrerer også den usikkerhet som er skapt angående politiets mulighet til å straffeforfølge brudd på bestemmelser om arrangementer mv.. For å sikre klarhet og tydelige regler som kan straffeforfølges av politiet, endres den lokale forskrift slik at den kun omhandler lokale tiltak som ikke er regulert av nasjonal forskrift. Av samme grunn endres § 4 i de lokale forskriftsregler om adgangen til å avholde private sammenkomster endres slik at det nå ikke er [tillatt å arrangere eller delta på private sammenkomster innendørs på offentlig sted eller i leide eller lånte lokaler](#).

### Smittesituasjonen lokalt

Smittesituasjonen i Bodø kommune er velkjent. Vi er nå inne i 6. uke av det største utbruddet i kommunen siden pandemien startet, dominert av den sør-afrikanske virusvarianten, men også med innslag av opprinnelig virus og i det siste et tilfelle av den britiske varianten.

Erfaringen er at flere unge enn eldre blir smittet, at spredningen går vesentlig raskere, at flere får et mer alvorlig sykdomsforløp og at antallet innleggelser for Covid-19 fra kommunen er det høyeste vi har sett hittil, siste dager ca. 5-8 til enhver tid. Erfaringene om sykdomsforløp bygger på regelmessig og nøyaktig registrering ved hjelp av Medisinsk Avstandsoppfølging.

Bodø har landets største utbrudd av den sørafrikanske varianten. Vi har sett at utbruddet har hatt spredningstilfeller til en rekke andre kommuner. Situasjonen har vært kommentert av ass. Helsedirektør Nakstad som bekymringsfull, noe også vi har understreket og tatt konsekvensen av.

I løpet av de to siste ukene har det vært 99 positive smittetilfeller. Av disse er 33 % med ukjent smittested, og *uten karantene i forkant av positiv test*. Dette understreker manglende oversikt og kontroll på smittespredningen.

Smitten har også bredt seg til Beiarn, Sørfold, Steigen, Senja og Trondheim.

Antall personer testet i uke 9 var 1900. Daglig testes det ca. 250 personer. Pr 12.3.21 var ca. 250 personer i karantene. Andelen positive tester økte fra 0,5 % i uke 3, 4 og 5 til 3,75 prosent i uke 8. I uke 10 har prosentandelen positive prøver gått ned til 2,8%.

Siden uke 5 har Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet anbefalt en mer intensiv TISK-strategi, som blant annet omfatter mer utstrakt bruk av karantene og testing for nærkontakter. TISK-arbeidet er svært ressurskrevende ved høye smittetall. Testkapasiteten er har vært høy over tid, og belastningen på smittesporing har vært stor. Til tross for en mer intensiv TISK-strategi har vi ikke klart å slå ned utbruddet, men holdt situasjon stabil. Vi har ikke lengre tro på at det lar seg gjøre å slå ned utbruddet med TISK-strategien ut fra dagens situasjon. Det er en overordnet målsetting å slå ned utbruddet.

Smitteforekomst i uke 10 tilsvarte risikonivå 4, jfr. FHI skala fra 1 (kontroll) til 5 (ukontrollert spredning). Etter at ny forskrift ble innført sent i uke 8 avtok antall smittetilfeller noe, men ikke tilstrekkelig for å slå ned smitten. I forhold til belastning av helsetjenesten og antall ukjente smitteveier er kommunen på risikonivå 4.

Folkehelseinstituttet har utarbeidet egne tiltakspakker for de ulike risikonivåene.

Når vi skal vurdere hvilke tiltak som er nødvendige lokalt, ser vi på hva som allerede ligger i nasjonale regler og anbefalinger og vurderer dette opp mot foreslåtte tiltak i de ulike tiltakspakkene.

Siste 2-3 ukene har vi hatt strenge lokale forskrifter og intensivert forebyggende innsats på flere områder. Imidlertid har vi kun oppnådd å stabilisere antall nye smittetilfeller på nivå 5-10 daglig, mens andelen positive med ukjent smittevei har økt og nå ligger på ca 25 %. Vi stiller spørsmål om kontaktsmitte og/eller en kombinasjon av dråpe-/luftsmitte kan være mer framtrepende hos denne varianten.

Situasjonen krever omfattende smitteverntiltak for å redusere sosial mobilitet generelt i samfunnet og fysisk nærhet mellom mennesker. Summen av samtidige tiltak være tilstrekkelig til å gi ønsket effekt.

Vårt utgangspunkt som smittevernmyndighet er at følgende tjenester stenges fra 17 mars 2021 kl. 24:00:

- Frisører/barbershop
- Hudpleie inkl behandling av hud/negler, solarier, hårfjerning, massasje
- Tatovering
- Hulltaking/piercing

Det er gjennomført gode smitteverntiltak i disse tjenestene generelt, men de stenges nå fordi den totale mobiliteten og sosiale kontakter i samfunnet må reduseres. Og fordi disse tjenestene ikke vurderes som samfunnskritiske.

#### Forankring av forslag til lokal forskrift

Vurderingen over er drøftet med Statsforvalteren, FHI og Helsedirektoratet. Alle partene er enige med den vurderingen som er gjort lokalt og har gitt sin tilslutning til overnevnte stenging av tjenester.

Kriseledelsen har vurdert og støtter tiltakene som innføres i lokal forskrift av smittevernoverlegen både hva gjelder stenging av tjenester og presisering av lokal forskrift.

Saken vil også bli nøye presentert i pressemelding til media og i oppfølging av mediahenvendelser.

#### Konklusjon

Smittevernoverlegen følger smitteutviklingen og de faglige anbefalingene fra eget kommuneoverlegekollegium, samt anbefalinger fra FHIs utbruddsgruppe.

Vår vurdering er at smitteutviklingen vi har lokalt er sterkt økende de siste ukene, og med et mutert virus i stort omløp. Situasjonen lokalt er meget ustabil og det bør settes inn nødvendige tiltak for å få kontroll og hindre ytterligere økning i smitteutbruddene med de alvorlige konsekvenser det kan få. FHI har varslet kommunen om at smitten kan spre seg til nabokommuner. Det er vår vurdering at dersom strengere tiltak enn dagens lokale forskrift ikke settes inn vil både egen kommune og nabokommuner raskt kunne få en situasjon hvor kapasitet til TISK blir kritisk og ute av kontroll for videre smitteutvikling.

Smittevernlegen vil derfor foreslå å støtte opp om de medisinskfaglige rådene fra kommuneoverlegene og FHI's utbruddsgruppe og innføre strengere lokale tiltak enn hva som ligger i gjeldende lokale forskrift.

Tiltakene som smittevernoverlegen beslutter å forskriftsfeste er i stor grad tiltak som kommunen er anbefalt å vurdere på risikonivå 4, og det er sett hen til covid-19 forskriften kap. 5a, og tiltakene vurderes som nødvendige og tilstrekkelig forholdsmessige tiltak ut fra det samlede situasjonsbildet i Bodø.